

LESK A BIEDA TURZOVSKÉHO DIVADLA

Storočnica je jubileum, čo nepochybne patrí medzi najvzácnejšie a najviac pripomínané, bez ohľadu na to, či ho slávi osoba, alebo určité spoločenstvo. Na rozdiel od väčších a časovo vzdialenejších jubileí, pri tomto stále žije dostatok súčasníkov a pamätníkov, schopných vydať o jubilatovi svedectvo, doložiť tvrdenia faktami, zápismi v análoch alebo dobovými fotografiami. Tých je o to viac, čím bola činnosť jubilanta všestrannejšia, bohatšia a prospešnejšia v prostredí, v ktorom žil, pracoval či pôsobil. Toto všetko do bodky a do písmena platí aj o turzovských divadelných ochotníkoch, ktorých storočnicu si v tomto roku pripomíname.

Od času, kedy sme sa ich históriou a činnosťou podrobnejšie zaoberali, uplynuli už dve desaťročia (viď Informačný bulletin Spolku č. 7, str. 5 - JUBILEUM BEZ JUBILANTA). Dnes sa k nemu vraciame s konštatovaním, že stav sa, bohužiaľ, doteraz nezmenil a o ochotníckom divadle v Turzovke hovoríme už iba v minulom čase. Vtedy sme s ľútosťou konštatovali, že jubilant „neprežil“ všetky organizačné zmeny aj preto, lebo dostatočne pružne nezareagoval na narastajúce problémy, ktoré pred ním postavila realita nových spoločenských pomerov. Uverejneným článkom sme nechceli nikomu stúpať do svedomia, ani hľadať vinníkov stavu, v ktorom sa nedarilo nadviazať na bohatú tradíciu. Vedeli sme, že je to neľahká úloha, lebo čas zmenil nielen ľudí, ale aj vzťah k hodnotám, ktoré sme si vtedy oveľa viac vážili ako dnes. Naprázdno vyznel aj náš apel na tých, ktorí na seba dobrovoľne zobrali povinnosť organizovať a riadiť kultúrny a spoločenský život v meste, aby sa o to aspoň pokúsili. Vedeli sme vtedy a vieme to aj dnes, že túto chybu nám nikdy neodpustia tí, ktorí svojim úsilím pomáhali písať túto neodmysliteľnú súčasť histórie mesta. Ako vtedy, aj teraz si želáme, aby tento malý príspevok k storočnici ochotníckeho divadla v Turzovke bol veľkým poďakovaním za ich nezištné činy. Veď divadelní

ochotníci mali v rozvoji kultúrneho a spoločenského života v obci vždy dominantné postavenie. V priebehu vlastnej histórie boli mnohokrát jediným činiteľom, prostredníctvom ktorého sa v obci šírila osveta, kultúra a vzdelanosť. Návštevy ich divadelných predstavení boli pre väčšinu miestnych obyvateľov sviatkom a pre mnohých aj prvým dotykom s umením. Ochotníci pre nich, ale aj pre seba objavovali „iný svet“, dovtedy netušený a nepoznaný. Čaro tohto objavovania, príležitosť prelomiť bariéry v sebe i v iných, poznávanie ľudských vzťahov a charakterov, to všetko spôsobilo, že divadlu bol prisúdený osobitný význam a postavenie. Pomocou divadla a divadelných súborov v obci bolo možné riešiť aj mnohé obecné problémy. Z javiska sa mnohokrát ozvala zdrvivajúca kritika obecných pomerov, alebo, naopak, zaznela pochvala, vyzdvihli sa úspechy a ocenili zásluhy. Divadlo

a obec žili v tesnom spojení. Divadlo bolo zrkadlom, odrážajúcim miestne, kultúrne, spoločenské i politické pomery. Skutočnosť, že vedľa seba na javisku stáli učiteľ, kňaz, roľník, remeselník, či úradník vypovedá o vžitej občianskej spolupatričnosti, o vzájomnej úcte a pochopení, o potrebe občiansky spolupracovať a spojiť sa v jedno za dobrú, spoločnú vec.

Na prelome 19. a 20. storočia a neskôr, v povojnovnej dobe sa ochotnícke divadlo „rodilo“ v miestnej škole, kde žiaci pod vedením svojich učiteľov uvádzali pri sviatkoch a slávnostných príležitostiach úryvky z vtedy známych a osvedčených divadelných hier. Žiadnemu z týchto kolektívov sa však nepodarilo - a vtedy to ani nebolo cieľom - dosiahnuť pevný organizačný tvar, v ktorom by sa systematicky pracovalo a tak sa položili základy akéhosi súboru. Z článku autora Ján Lacka (Divadelníctvo 1927) máme tiež

informáciu, že ... v marci 1917 začali cvičiť divadlo i na Turzovke. Chlapci tamojšej vojenskej posádky za réžie kpt. Knitzera zahrli so tri razy hru „Maryša“... Slovenský denník 25.1.1922 na 4. strane v článku „Ako nažívame“ uverejnil: **Turzovka (Trenčianska župa.) Píše nám legionár: Dňa 5. t. m. v novej dvorane urbárskeho domu zahrli žiaci I. tr. meštianskej školy divadelný kus „Vianočný sen“.** Na predstavenie prišiel hojný počet obecnstva, ktoré s radosťou načúvalo hre svojich dietok, ktoré po prvý raz hraly divadlo v Turzovke a v našej slobodnej republike v slovenskom jazyku. Účinkovalo 60 detí, chlapcov i dievčat, a všetci odohrali svoje úlohy bezvadne... Rôzne snahy posunúť dobu vzniku divadelníctva v Turzovke hlbšie do minulosti nám nevyšli (napr. farár F. Tagáni, pôsobiaci v Turzovke v rokoch 1849 - 1883 tu založil Čítací spolok pre šírenie osvety, ktorého náplňou bolo usporadúvať slovenské divadelné

predstavenia, ale je to iba indícia) a tak skutočné „narodeniny“ turzovských divadelníkov vieme odvodiť z iných hodnoverných prameňov.

Napr. časopis SLOVÁK č. 8/1922 priniesol túto správu: ... **Rýchlym tempom sa vzráha orolské hnutie na Kysuciach. Na tých Kysuciach, ktoré sa zdaly byť pred rokom pre kresťanskú myšlienku navždy ztratené. Neúnavní pracovníci orolskej myšlienky za jeden rok premenili tvár Kysúc. Turzovka - Tamojšia jednota Orla však pod vedením agilného kaplána Št. Fundáreka stále účinkuje. Už majú krásnu dvoranu a nádherne zostavené javište. Cez vianočné sviatky účasť obecnstva na orolských div. predstaveniach bola skutočne obrovská. 26. dec. a 1. jan. hrali: „Rozmajrín“.** Turzovská jednota by mala byť vzorom ostatným jednotám na Slovensku! Sláva horlivému vodcovi Št. Fundárekovi!...

(pokračovanie)
Ivan Gajdičiar st.

TURZOVKA VO SVETE, SVET V TURZOVKE

Siedme svetové stretnutie Turzovčanov (VII. SST) a ich potomkov sa uskutoční (verme, že bez nejakých výrazných obmedzení)

v auguste tohto roka. S jednotlivými aktivitami budeme našich členov priebežne informovať, ale už v januári sme odštartovali jednu z nich. Vlastne ide o „oprášenie“ staršieho nápadu, ktorý Spolok využil už pri V. SST v roku 2013 a 2014. Vtedy to nevyšlo úplne podľa predstáv, preto sme sa rozhodli zopakovať tento pokus dúfajúc v jeho adekvátnejšiu, širšiu a najmä početnejšiu odozvu. O čo ide?

Na našej webstránke i facebookovskom konte nájdete ideový plagát k SST, ktorého autorom je tradične náš člen a turzovský rodák,

akademický maliar Ondrej Zimka. Obraciame sa (nielen) na členov, aby si **plagát stiahli, vytlačili a odfotovali sa s ním pred nejakou pamiatkou alebo známym objektom na Slovensku či v ktorejkoľvek krajine sveta.** Fotografiu s plagátom VII. SST, pripojením mena, priezviska, názvom miesta a pozdravu potom zašlite mailom na adresu Spolku (spolok.spt@gmail.com), prípadne ju môžete zdieľať cez facebook. Je potrebné tak urobiť **najneskôr do 10. júla 2022.**

Každého, kto tak urobí, budeme považovať za priameho účastníka

SST a pošleme mu pamätný list. Snímku, ktorú nám zašlete, odprezentujeme cez naše informačné kanály. Ak sa nám podarí zhromaždiť dostatočný počet fotografií, radi by sme pripravili fotovýstavu pre všetkých účastníkov, ktorí počas víkendku 12. - 14. augusta 2022 osobne zavítajú do Turzovky.

Ak patríte medzi tých, ktorých pracovné alebo iné povinnosti „odvejú“ v nasledujúcich týždňoch a mesiacoch do rôznych kútov Slovenska či sveta, pamätajte aj na túto spolkovú aktivitu a dajte nám i Turzovke o sebe vedieť.

BLAHOŽELÁME

V mesiaci apríl oslávil životné jubileum člen Spolku

Pavol Kašík, Kopřivnice, ČR

Želáme mu všetko najlepšie, najmä pevné zdravie a v ďalších rokoch života veľa šťastia, úspechov a rodinnej pohody.

OSPRAVEDLNENIE

V minulom čísle Spolkového hlásnika sme v rubrike Blahoželáme omylom uviedli Ing. Vladimíra J. Dlhopolčeka. Za túto našu chybu sa ospravedľujeme.